

1 PÉÉDORO Tujkénú Péédoro cáátúnuháámi

Duurúvaju

1 Oo Péédoro Jetsocríjtóo úwááboobéré o péhíjcyáíñé wákimyéivu oke pícyoobe íñe líhyaami ámúha éllevu ó caatúnú dííbyékée ámuha mecáhcújtsóné déjúcotu méiiñújítu ámúhakye ditye wáchajánúme éllevu, Póotoó, Garáatsiaa, Capadóotsiaa, Áátsiaa, Bitííniaa, éhdúné iñújííneri ámuha meíjcyáme éllevu. **2** Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Méécááni Píívyéébe ámúhakye iñéhdújuco újcune dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aane muurá Íapííchoj tééveri ámúhakye piáábohíjcyaaabe Jetsóópe mewájyuri ítyupácyó wáágóónej tééveri ámuha meímíjpyeténe dibye ímillédú meíjcyaki. Aabe ihdyu óvíi ámúhakye panévatu piáabó íbúwajíí íínerí íjtsámeítyúmé ámuha meíjcyaki.

Ímí méúmiwa nééneé

3 Muuráhjáa mítyane meke iiдаatsólléne béhnétu meke tsíimávaabe Jetsocríjtóo iidsíívéné tsiiñie böhíínej tééveri. Áánéllii iiñé imíjyaú méúmiwa íjcyane méítsohíjcyáhi. Ahdícyane ihdyu metsu Jetsocríjtój Caani Píívyéébeke medúúrúváne metéhdújtsoki. **4** Muurá ijcyáné níjkyéjíri iiitsíime meíjcyámé wáábyuta müíjyú muhdú ijcyáityúné dibye pícyoone meke téhmene. **5** Ímí dííbyeke mecáhcújtsónéllii iihnáhoori meke piáábohíjcyaaabe

nihñéétsihvúré téhullévú meúújetécooca teene
meújcuki.

6 Áánéllii múu íllure imíjyúú dííbyeke ámuha
mecáhcujtsómé ámuha meícúbáhrámeiyónááca.
7 Muurá tééneri meke waajácúlleebe ímiááné
dííbyeke mecáhcújtsóhajchíí éhne múúne óoro
cúújúwari ditye wáajácullédu. Muurá teene
óoro meke píáábóné ehnííñevu Píívyéébeke
mecáhcujtsóné meke píaabóné tsá múijyú
mééma níjkévéityúne. Áánéllii dííbyeke ámuha
mecáhcujtsómé iinetú menéétsámeityúhajchíí iiné
imíjyaú ámúhakye ávyéjújtsóiibye dúúrúvaabéré
tsiiñe Jetsocríjtó tsáácoóca.

8 Muurá Jetsocríjtoke ámuha maájtyúmítúróóbeke
mewájyúúbedívú ámuha mecátsípáávéne
méimíjyúúhií. **9** Áabeke ámuha mecáhcújtsónéllii
tsúúca ámuha mépájtyetéhi.

10 Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébé ihjyú uubálle
múnaa ihjyúvájúcoorá muhdú dibye meke
iidaatsólléne pájtyetétsóiñeri. Ároméhjáa tsá pahdu
wáajácutú muhdú tene ijcyáñne. **11** Áánéllihiyháá
dillócatsíhijcyámé caabyé Crijo ijcyabé múijyú
muhdú iicúbáhrámeíñne ávyéjuutéíñne Píívyéébé
Apíichó diityéké néhijcyáne. **12** Áánéllihiyháá
Píívyéébe diityéké waajácutsó ditye ijcyáijyúi
tene pájtyéityúne, bónétúi tene pájtyeíñne. Áánée
muurá tsúúca ámúhakye tsaate úúballé muhdú
mepájtyetéíñne Píívyéébé Apíichó níjkyéjitu tsááne
píáábónej tééveri. Aane muurá idyé níjkyéjí múnaa

téhdure imíllerá páñetu iwáájácúiyóné muhdú mepájtyetéiñe.

Ímiááméré meíjcyáiyóne

13 Aane ímiááméré meíjcyáne métsúúraméí tsiiñe Jetsocríjtó tsácooca Píívyéébe ámúhakye iiдаatsólléne ájcúíñeri. **14** Aame tsúúca Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame múu dibye ímillédú ijcyáhi. Tsá múu dííbyekée ámuha mewáájácútúcooca ímítýúnéhjíri meúmúúpívyehíjcyádú néjúcootúne.

15 Muurá meke újcuube ímiááméré meíjcyaki. Áánéllii múu ímiáámé ijcyá dibye ijcyadu. **16** Muurá dííbyé waajácuháámitu nééneé: “Ímiáámé meíjcyá ímiáábé o ijcyadu.”

17 Aane dííbyeke ámuha mecáánívahíjcyámé múu ííñújíri ámuha meíjcyáné hajchótá dibye ímillédú ijcyáhi. Muurá tsahdúré mééma ímíbájchóibye muhdú meícyahíjcyáné tééne áhdovu meke iájculi. **18** Muurá ámuha méwaajácú mépée mepájtyetéityúrojíjtó méihdé múnáaúvú úráávyehíjcyánetu meke dibye pájtyetétsóne. Árónaacáa ihdyu tsá meke dibye pájtyetétsotú dsíidsidívú iáhdóneri. **19** Muuráhjáa ihdyu mééma áhdoobe mítyane iwájyuube Críjtó tujpácyó wágooovéneri éhne múúne obééjáwu imíwu néébeke míamúnáá imítuyuháñé halluvú ditye dsíívetsódu. **20** Píívyééböhjáa ihdyu tsúúcajátújuco dííbyeke mémenúné ííñuji iípívyéjtsótúné ihdéjuco dibye mewájyuri idsííveki. Ahdújucóhjáa dibye tsááne meke ipiááboki. **21** Áánéllii dííbyej tééveri Píívyéébeke mecáhcujtsómé dííbyedívú

mécátsípáávehíjcyá dibyée dsíjívéébeke ibóhiitsóne ávyéjuutétsónélliíhye. Aame méwaajácú dííbyema meíjcyame iiñerí mebáñúmeíityúne.

22 Ahdícyane tsúúca Píívyéébé Apíichó ámúhakye piáábónej tééveri ímiáájú ámuha mecáhcujtsómé óvíi ámuha méwajyújcatsí ámúhá iiibúuri. **23** Muurá Píívyéébeke mecáhcujtsómé tsíldyuréjuco meíjcyane. Tsáhájuco meúráávyetú méécáánimúu meke tsíimávátsihdyu meíjcyajító illure níjkéváijíjtó. Áánetu ihdyu Píívyéébé ihjyu mecáhcujtsóné tsá múijyú níjkéváityúne. **24-25** Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Pámeere míamúnaa wahájchotáré ijcyá tsójcómují ijcyadu. Téhdure ijcyámé wahájchotáré iiñé imíjyaú wajco ijcyadu. Áánetu ihdyu Píívyéébé tsá múijyú níjkéváityúne.

Ááné uwááboju ímiáájú muurá tsúúca ámúhakye úwáábómeíhi.

2

1 Ahdícyane óvíjyacóóné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Tsá múu álliuutúne. Tsá múu pánehjídú ímiáámé ijcyatúne. Tsá múu nómítáávatúne. Tsá múu ímityúné ihjyúvatú tsíjtyedítyu. **2** Ímiá uwááboriyé métsúúraméí éhne múúne tsíimene ñohñórí ijyáculúdu. Ááne tééné uwáábó ímíñeúvú méuráávyé ámuha mepájtyetéki. **3** Aane óvíi ehdu méijcyá Jetsocríjtó ímiáábé meke wájyune tsúúca mewáájacúme.

4 Aame ihdyu ímíñeúvú meíjcyá dííbyema nééwayúdú néébe meke bohíívú ájcúúbema. Muuráhjáa dííbyeke míamúnaa éhdííválléróóbeke Píívyéébe picyoó ávyeta íhtsútuube páñétúejpi dibye iíjcyaki. **5** Ahdu óvíi meke téhdure nééwayúdú menéemeke pícyoobe ihjyádú meíjcyaki. Téhdure óvíi meke llúúvájtedívú pícyoobe dibye ímillédú meíjcyame dííbyeke meíícuvémé ímí dííbyema meíjcyá Jetsocrítoj tééveri. **6** Muurá dííbyé waajácuháámitu nééneé:

Tsióó cóomi múnáá pañevú ó pícyoó ávyeta wájyúmeííbyeke éhne ímichi tééutu jaa éjkeu nééwayúdú néébeke. Áábeke cáhcujtsómé tsá hínérí báñúmeíityúne.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácuháámitu.

7 Aane dííbyeke cáhcujtsómé dííbyeke wajyúhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsotúmé tsá wájyutú Píívyéébé waajácuháámitu íllu tene néhdújuco: Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéí múnaa iñéhnílléne waagóorou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu.

8 Téhdure tsiiñe nééneé:

Díibye muurá éhne múúne néewáyutu ávyé mecábóhcámeímyé maáákityéúdú néébeé. Ahdújuco muurá dííbyé uwááboju ímí cáhcújtsotúmé mújtámeke tene pájtyene.

Píívyéébeeéje

9 Árónáa ihdyu tsá ámuha ehdu menéétune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere ámúhakye iújcúmeke picyoó llúúvájtedívú dííbyé wákiméí ámuha ímiááméré meíjcyáne meméénu dííbyeke

dúúrúvamére. Aane imílleebe míamúnáake ámuha meúúballéné muhdú dibye ámúhakye ímityúnetu ímiánejcúvú íjchívyetsóne. ¹⁰ Muuráhjáa íhde ámuha ihdícyaméréi meíjcyame tsá dííbyé piáábójú pañe meíjcyatúne. Árónáa ícyooca tsúúca dííbyeéjté ámuha meíjcyame tééné pañe méijcyáhi.

Píívyéébekéré meíjcyáhraméi

¹¹ Ahdícyane tsá ííñújíejte ámuha meíjcyájúcootúne, ámuúha táñahbémuj. Muurá ihdyu Píívyéébé avyéjúejtérejuco ámuúha. Áánéllii ámúhakye o néé meke tútavájtsóiyónéhjíri ámuha meúmúúpívyétuki. ¹² Ímiááméré meíjcyá Píívyéébekte wáajácutúmé ímityúné ámúhadítýú ílhjyúvárónáa ímí ámuha meíjcyáné hallúvú dííbyeke ditye iávyéjújtso tsiiñe Jetsóó tsáácoóca.

¹³⁻¹⁴ Téhdure múu avyéjuullé páñétúejpi méiiñújí avyéjúúbekte pahúlleváré dííbyé piáábo múnnaa íjcyámemájuco. Muurá Píívyéébere diityéké picyóó ditye ímityúmeke iuwááboki, áánetu ímiáámeke ditye ipiááboki. ¹⁵ Muurá imílleebe ímiááméré meíjcyane ténejcu wáajácutúmé ímiáájú meúráávyénetu ímityúné ílhjyúvátuki.

¹⁶ Áánéllii ímiááméré meíjcyá tsúúca ímityúnetu ámuha meíjchivyéme. Aame ihdyu ímityúné méemeenújúcohdí tsúúca Píívyéébé hójtsí pañéréjuco ámuha meíjcyame. ¹⁷ Aame múu dííbyeke iillíñe dibye ímillédú íjcyame pámévakéré avyéjuullé méiiñújí avyéjúúbemájuco. Téhdure múu pámeere Píívyéébējtema wajyújcatsíhi.

Muhdú ícúbáhraméi maáábucúne

18 Áhdure múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame diityéké iávyejúúlléne meenú ditye táuhbáne. Tsá múu ímiáámémáyé ímí íjcyatúne. Ímityúmé íjcyárómema múu ímiáámé ijcyáhi. **19-20** Muurá ihdyu Píivyéébe ímillédú meíjcyáné hallútú meke ditye ícúbahráné maáábúcúhajchíí ímí meke ijtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meke ditye ícúbahráné maáábúcúrónáa ¿aca meke ímí ijtsúcunúúbe? Tsáhaá. **21** Muuráhjáa Píivyéébe meke ujcú Críjto mewájyuri ícúbáhrámeííbyé ímiáábé íjcyadu meíjcyaki. **22** Tsáháá muurá dibye múijyú ímityúné méénutúne. Áhdurée tsá muucá dibye állityúne. **23** Muuráhjáa dííbyedítýú ímityúné íhjyúvárómeke tsá dibye piámeíhíjcyatúne. Áhdurée dííbyeke ícúbáhrárómeke tsá dibye méénüllehíjcyatúne. Íllurée íhvéjtsámeííbyé Píivyéébedívú dibye teene diityémá iímibájcho muhdú tene íjcyadújuco. **24** Aabée muurá Críjto dsíjívé páwachékevu mépée medsíjívériyóné tsúúcajáa méimiyú déjuco dsíjívemédú meíjcyarómé meímibáávyeki. Ehdúu mewájyuri dibye ícúbáhrámeíñej tééveri méímibaavyéhi. **25** Muuráhjáa éíjyu ídátsó méícyahíjcyá Píivyéébeke wáájácutúmá éhne múúne obééjámú mújtame ijcyadu. Árónaá ícyooca tsúúca météhméébé Críjtoma méijcyáhi.

3

Muhdú métáábama meíjcyane

1 Ámuúha walléémuj, ámúhá tajímuke máavyéjuúlle. Tsaímiyé meíjcyá diityémá Críjtó uwááboju tsaate cáhcújtsóturómé ímí ámuha meíjcyane iíténe botsíi icyáhcújtso iiná diityéké ámuha menéétúrónáaáca. **2** Muurá ímiááméré ámuha meíjcyane iíténe imilléiyómé téhdure Píívyéébeke iúraavyéne. **3** Tsá múu ávyeta iímibákímyeíyóneri íjyáculútúne. Téhdure tsá múu íjyáculútú íhñiwaco idyóíhdsínúmeíñé tsaímiyé ipíhdámeííyóneri, mítyane áhdómeíñé icyááveháñevu iícyáávéíyóneri, ímiá wajyámuunévú iújcámeííyóneri. **4** Apááñeriyé múu ijyáculú tsaíibuwáré iíjcyáíyóneri. Ehdu ihdyu íjcyámeke Píívyéébe ímí ijtsúcunúhi. **5** Tehdúhjáá muurá éíjyuúvú íjcyáné walléémú Píívyéébedívú iihvéjtsámeíñé dibye ímillédú ícyahíjcyáhi. Aaméhjáá ájyúmuke avyéjúúllehíjcyáhi. **6** Tsááráuvúhjáá muurá ájyu Aavaráauvuke icyáhcújtsóne avyéjúúllehíjcyáhi. Aane dillée íjcyadu ámuha ímiááméré ámúhá tajímuma meíjcyáhajchíí tsá ámuha iinerí meíllityéityúne.

7 Áhdure ámuha wajpiimú ámúha táábámuma ímíñeúvú meíjcyá. Tsá múu diityédí ícúbáhratúne. Múu íjtsámeí diityéké iávyejúúlléne muhdú ipíáábóiñeri ámúha tsíjpá tujkévevu ditye íjcyátúnélliíhye. Muuráhjáá Píívyéébe wajpii, walley, picyóó dityétsí ipíáábójcatsíñé ímí iíjcyaki. Aane ehdu ámuha meíjcyáhajchíí Píívyéébema ámuha meíhjyúvácooca tsá iiná ámúhakye pátsárijcyóityúne.

Ímiááné hallútú meícúbáhrámeíñé

⁸ Ahdícyane ihdyu pámeeee tsaímíyé meíjcyá pamévamáye. Tsá múu pájúvatúne. Meídaatsólléjcatsíñé méwajyújcatsi tsané nahbémú múúne wájyújcatsídyú mítyájkímyeítyúmére. ⁹ Tsá múu piámeítyú ámúhakye ímityúné méénúmeke. Téhdure ámúhakye úhbámeke tsá múu úhbatúne. Íllure diityé halluvú piáábó métáuméí Píívyéébeke. Ehdu dibye ímillédú ámuha meíjcyáhajchíí ámúhakye piáábóiibye. ¹⁰⁻¹² Muurá díibye waajácuháámitu nééneé:

Ímí iijcyane ímillémé tsá ímityúné íhjyúvatúne.

Áhdure tsá ditye állíuutúne. Muurá ímityúné imyéénuhíjcyánetu iihvétene ímiááneréjuco ditye méénune. Aame ijcyá tsaímíyé pamévamáye. Muurá Píívyéébe ímiáámeke píaabóhi. Aabe díibyeke ditye táúmeíñé lleebóhi. Áánetu ímityúmedi tsá dibye iiçüvetúne.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácuháámitu.

¹³ Aane ehdu ímiááméré ámuha meíjcyáhajchíí ¿aca iiñé hallútú múha ámúhakye ímityúné méénúiyáhi? ¹⁴ Muurá ehdu ímí ámuha meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíhajchíí maímijyu ámuha meíjcyanej. Ahdícyane tsáma iiñerí maáábímyeídíñé. Muurá Píívyéébe ámúhakye píaabóhi. ¹⁵ Múu Máavyéjuube Críjtodívú icyátsípáávéne íjcyátsíiivýé ámúhakye díllómeke ámuha mewáájácútso íveekí díibyedi ámuha meíjyácunúhijcyáne. Árónáa ihdyu múu ímíñeúvú chooco úúballé

mítýájkímyeítyúmére. **16** Aame tééibúwá meíjcyá Críjtoke ámuha meúráávyénetu tsaate ímityúné iíhjyúváneri iñúcójpíveki.

17 Aane ihdyu óvi méicúbáhrámeí ímiáánéré meméénúné hallútú Píívyéébe ímilléhajchííjyu. Muurá tééné hallútú meicübáhrámeíñé maáábúcúhajchíí ímí meke ijtsúcunúúbe. Áanetu ímityúné meméénúné hallútú meicübáhrámeíñé maáábúcúrónáa tsá dibye meke ímí ijtsúcunútúne. **18** Muuráhjáa Críjto műijyú ímityúné méenútúroobe ícúbáhrámeí méimityú hallúvu. Aabée tsáijyúré dsíjív méhllii pámeere ímityúmé meíjcyáme wájyuri téenej tééveri meímibáávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki. Aabée dsíjívérónáa iíbuu ibóhi ijcyáhi. **19** Aanéhjáa péé éíjyuúvúu dsíjívémé iíbuúúné ijcyátsihvu diityéké iúwááboki. **20** Muuráhjáa éíjyuúvú Noéé miiinécoba méenuhíjcyánáa Píívyéébe téhmehíjcyará míamúnaa díibyeke icyáhcújtsóne téémi pañevú iúcááve ipájtyetéki. Áronáacáhjáa apáámyéré 8-meva pájtyeté pámeere iíñuji cájáváneri májcanúnetu. Áámeúvú iíbuúúnéhjáa ijcyátsihvu Jetsóó iíbuu péé diityéké iúwááboki. **21** Aanéhjáa téijyu nújpácyotu ditye pájtyeténé naavénú íñe ícyooca metsójtsótsámeímyé mepájtyetéiñé. Aane tsá metsójtsómeítyú méjpi iíñú iñítýááveki. Muurá ihdyu tééneri méúújetso Píívyéébedívú mecátsípáávéebeke metáúmeíñé dibye meke iimibájchoki. Aane ihdyu meke imibájchoobe Jetsocríjtóo dsíjíveebe tsiiñé böhíibej tééveri. **22** Diibye muurá ícyooca ihtsútuubéréjuco

níjkyéjiri Cááni Píívyéébé úníuri ijcyáábeke pámeere
níjkyéjí múnáama naavémú avyéjuulléhi.

4

Muhdú Píívyéébeke meíicuvéne

¹ Aanée muurá Críjto ííñújiri iijcyácooca ícúbáhrámeí mewájyuri. Áánellii metsu meícúbáhrámeíyóné maáábúcu dibyée áábucúdu. Muurá meícúbáhrámeíyóné maáábucumé tsá ímityúné meméénújúcootúne. ² Aame tsáhájuco meúmúúpíyetú ímityúné meméénúiyóneri. Píívyéébe ímillédú meíjcyáiyóneríyéjuco metsúúrámeíñe. ³ Ahdícyane óvíjyacóóné Píívyéébeke wáájácutumé ijcyadu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muuráhjáa ímityúneri ámuha méúmúúpíyehíjcyáhi, ámuháa ménahtsívatéhíjcyáhi, ámuháa mewáñehjívaténé pañe mellíyíícyávehíjcyáhi, níjcyotájtekéé ámuha méduurúvahíjcyá ámuha meméénúityuróne. Ánehjí óvíjyacóóné. ⁴ Muurá ténehjí ámuha meíhvéjtsóneri ámúhakye náhbévahíjcyámé tééneríyé ijcyame illure ámúhadi uuhívatéhíjcyáhi. ⁵ Árómemá Píívyéébe muhdú ditye íyahíjcyáné ímíbájchoóhi. Muurá pámeere dsíjívétumema ímíbájchóibye tsúúca dsíjívégjúcóróméhjímájuco. ⁶ Téénelliihyéhjáa muurá éíjyu múnáaúvuke téhdure úwáábómeíñé diityé íbuuúné ibohí ímí iijcyá Píívyéébe ijcyadu.

⁷ Muurá tsúúca ííñují mééma níjkévaríjyuco. Áánellii ímiááméré meíjcyáne paíjyuváré Píívyéébema méihjyúvahíjcyá. ⁸ Aame múu

wajyújcatsíhi. Muurá tsíjtyeke mewájyume ímityúné meke méénúrómeke mepiámeíýóneri tsá meíjyácunútúne. ⁹ Ahdícyane múu ímíñeúvú waatsúcújcatsí ámuha maáhívéjcatsícyooca iiná íjtsámeítyúmére. ¹⁰ Mepiáábojcátsí muhdú ámuha mepiívyetédú Píívyéébe meke ájcúné piáábori bañuháñé dibye meke ipiáábótuki. ¹¹ Áanéllii ámuha meuwáábócooca ímíñeúvú méuwáábohíjcyá dílbyé ihjyu néhdújuco ámúhaj tééveri dibye iihjyúvaki. Áhdure ámuha tsíjtyeke mepiáábócooca ímíñeúvú mépiáábó muhdú dibye ámúhakye túkévejtsódu. Aane páneere iiná ámuha meméénune múu ímíñeúvú meenú dílbyeke ámuha Jetsocríjtoj tééveri maávyéjutsóne. Áábedívú ihdyu metsu meihvájtámeíñe dílbyeke maávyéjújtso múijyú níjkeváityúne. Ehdu teéne.

Críjtoéjté ícúbáhrámeíñe

¹² Ámuúha táñahbémuj, tsá múu mávaríjchojúúné ámúhama íjcyánetu íjtsámeítyú tene ámúhama íjcyáityuróne. ¹³ Illure múu imíjyúú Críjtóo ícúbáhrámeídyú ámuha meicúbáhrámeíñeri tsiiñe íavyéjuma dibye tsáácooca ámuha meimíjyúúveki. ¹⁴ Áanéllii dílbyeéjté ámuha meíjcyáné hallútú ámúhakye tsaate úhbáhajchíí múu imíjyúú Píívyéébé Apíichó ámúhá pañe íjcyánélliíhye. ¹⁵ Arónáa ihdyu núcójpítsóhreíyó teene ímityúné ámuha tsíjtye éhné menániñee, tsaatéké ámuha medsíjívetsónee, tsíjtyé ihjyú pañévú ámuha meúcaavénee, éhdúné hallútú ámuha meicúbáhrámeíñe. ¹⁶ Áanetu ihdyu

Críjtoéjté meíjcyáné hallútú meícubáhrámeíñé tsá núcojpítsotúne. Íllure Píívyéébeke tééné halluvú dúúrúvaméré météhdujtsó dííbyeéjté meíjcyánélliíhye.

17-18 Muurá tsúúca muhdú meícyahíjcyáné dibye mééma ímibájchóíñé éévé úújéteéhi. Aane méhdityu tujkénúiibye ihñéjté meíjcyámedityu. Aabéjíí awáá ¿muhdíívanéami íhya tsáma ímibájchooi eene dííbyé uwáaboju cáhcújtsótúmema, ímiáámé íjcyarómé íhtsútúnetu pájtyetéíñáaáca? **19** Ahdícyane dííbyedívú meíhvéjtsámeíñé dibye ímillédú meíjcyá ámuha meícubáhrámeíyónáaáca. Muurá meke ípívyéjtsoobe iñéhdújuco méénune.

5

Cahcújtsó múnáá túkevéjtsoju

1 Téhdure ó imillé cahcújtsó múnáá túkevéjtsojtéké o úwaabóné téhdure túkevéjtsoobe o íjcyaabé muhdújháa Críjto ícubáhrámeíñé o ájtyúmííbe. Aabe téhdure ó íjcyaaá dííbyé avyéjuri tsiiñé dibye tsáácoóca. **2** Áánéllii ámúhakye o néé ímíñeúvú ámuha metukévéjtsó Píívyéébeéjté ámúhá hójtsí pañe íjcyámeke. Tsá múu dibyée ámúhakye níwáávéné iiyyéveriyé tééné wákimyéí méénutúne. Áhdure tsá múu tééné halluvú ámuha medsiidsívakíyé méénutúne. Múu ímíñeúvú meenú Píívyéébe ímillédu. **3-4** Tsá múu tsíjpánécoba diityéké úwáábotúne. Choocóré múu úwaabó pánétúejpi Métehméébé tsáácooca ámuha maávyéjuuté dííbyema múijyú níjkévéáityúne.

5 Téhdure ováhtsámú máavyéjuulle ámúhá túkevéjtsojtéke. Panéjcuvávú máavyéjúüllejcátsí mítyájkímyeítyúmére. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe píaabó ídáátsóméhjiúvú néémeke. Áánetu ‘mityáhmityá’ néémedi tsá dibye iičívetúne.

6 Áánéllii mítyájkímeítyúméré méíhvéjtsaméí íhtsútuube Píívyéedívú dííbyere ámúhakye ityukévéjtsoki. Áijyu muurá ámúhakye ávyéjújtsóibye dibye meke ávyéjújtsóíñe éevé úújetéijyu. **7** Áánéllii iiñerí áábímyeítyúméré dííbyedívú mécátsipááve. Muurá imílleebe meke ipíaabóne.

8 Árónáa ihdyu téiibúwá meíjcyá Naavéné ámúhakye imújtátsótuki. Muurá mémunáajpi ijcyabe meke imújtátsóiyóneri ijyáculú éhne müúne bájú oohíibye iyámeke idyooiyóneri ijyáculúdu. **9** Áróóbeke ihdyu metáhjá Píívyéébeke ámuha mecáhcújsónej tééveri. Muurá méwaajácú pahúlleváré iiñújiri ménahbémú téhdure ténéhjiri ícúbáhrámeíhijcyáne. **10** Árónáa ícyooca wahájchotáré meícúbáhrámeíñé níjcáutu Mépiivyéébé meke ávyéjuutétsoó müijyú níjkéváityúné Jetsocríjtoj tééveri. Aabe muurá mewájyuri meke ímíbajchó íhtsutúmé meíjcyame iiñevú metáhjátsámeítyuki. **11** Áánéllii ihdyu metsu íhtsútuube ijcyáábeke maávyéjújtso paíjyuváré müijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Nihñéenéré pityájcoju

12 Aane íñe íhyaami o cáátúnuháámí ámúha éllevu ó wallóó ménahbe Píívyéébeke ímí úráávyeebe Tsibáánoma. Áhaamí pañe ámúhakye ó ítsáávetsó ímiááné ímí Píívyéébe ámúhakye piáábohíjcyáne. Áánéllii múu tsaímiyé dííbyema ijcyáhi.

13 Ámúhakye Babiróoniá cóómiyi ijcyáné cahcújtso múnaa duurúvá ámúhakyée iújcudu téhdure Píívyéébe diityéké újcume. Téhdure tájtsiiménédú néébe Mááco ámúhakye duurúváhi.

14 Téhdure ámúhakye táicyánéjcutu o néé ámuha Críjtoéjté tsané nahbémú meíjcyame medúúrvájcatsíki. Ahdícyane óvíi íbúwajíí ámuha méijcyáhi. Áyu tehdújuco.

**Píívyéébé ihjyu: jetsocríjyodítú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PÉ:boa:Bora)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48